

MÅNADENS SJUKDOM

TGE, PED och PRCV

Förkortningarna står för ”Transmissible gastroenteritis”, ”Porcine epidemic diarrhoea” och ”Porcine respiratory coronavirus” och orsakas av olika varianter av ett coronavirus (corona betyder krona och beskriver virusets utseende). TGE och PED finns inte i Sverige, men båda har funnits/finns i Europa. En ny asiatisk variant av PED sprids just nu i Nordamerika där den orsakar stora problem. PRCV finns i Sverige och ger milda eller *subkliniska* luftvägsinfektioner hos gris. Samtliga dessa virus är värdspecifika och smittar bara gris.

TGE och PED påminner om varandra men PED har ansetts ge lindrigare symptom med lägre dödlighet och långsammare, kortvarigare smittspridning. Den ”nya” PED verkar dock vara mer ”aggressiv”. Kliniska symptom kan ses redan 18 timmar efter smitto-tillfället men vanligen 2-3 dagar senare. Både TGE och PED drabbar initialt djur i alla åldrar med matvägran, kräkningar och riklig, vattentunn gul diarré. Tarmslemhinnan skadas, näringsupptaget försämras och näring läcker ut från tarmen. Spädgrisar blir snabbt uttorkade och dödligheten bland dessa är hög (ofta 100 %). Ju äldre djuren är när de drabbas, desto lägre blir dödligheten. Suggor kan matvägra, få en övergående diarré och upphörd mjölkproduktion. Djur som gått igenom infektionen blir immuna och i besättningar som varit smittade en längre tid ses framförallt spädgrisdiaarré.

PRCV är vanligt förekommande. Virus utsöndras i högst 2 veckor med nässekret men ger oftast inga eller lindriga symptom i form av hosta, snabb andhämtning och något nedsatt tillväxt. Om djuren samtidigt är infekterade med PRRS kan sjukdomen dock bli allvarlig. Viruset är en mutation av TGE. Infekterade djur utvecklar antikroppar som även skyddar mot TGE varför utbrott av TGE numera är sällsynta. PED och TGE ger däremot inte immunitet mot varandra.

Sjukdomarna är vanligast vintertid. Viruset är mycket smittsamt och nyfödda smågrisar har dålig immunitet varför infektionen är svår att bli av med. Smittade suggor kan utsöndra virus i mjölk. Djuren verkar inte bli kroniskt infekterade och immunitet efter sjukdom varar i cirka 1 1/2 år. Virus är känsligt för solljus och för flera olika desinfektionsmedel. TGE virus kan överleva i gödsel i mer än 8 veckor vid kall och fuktig väderlek. Smittan sprids via avföring som fastnat på skor, kläder, bildäck o.s.v. och den kan spridas flera kilometer med vinden.

TGE och PRCV diagnosticeras vanligen via blodprov och påvisande av antikroppar och speciella metoder krävs för att skilja de två virus åt. De finns för närvarande ingen rutindiagnostisk metod tillgänglig i Sverige för att påvisa PED. Det finns ingen specifik behandling utan enbart understödande: fri tillgång till vätska och torr, ren, dragfri och varm liggplats. Det finns ännu inte något väl fungerande vaccin att tillgå. Den viktigaste förebyggande åtgärden är att förhindra att smittan kommer in i Sverige vid framförallt inköp av livdjur och via noggrann rengöring av djurtransportbilar från kontinenten.

Kontaktuppgifter:

Magdalena Jacobson
Box 7054
750 07Uppsala
Magdalena.Jacobson@slu.se